

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет історії, політології та національної безпеки

Кафедра політології та публічного управління

СИЛАБУС

нормативної навчальної дисципліни

Філософія

підготовки бакалавра

за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес»

спеціальності: 292 Міжнародні економічні відносини

галузі знань 29 Міжнародні відносини

Луцьк – 2024

СИЛАБУС навчальної дисципліни «Філософія»

Рівень вищої освіти – **перший (бакалаврський)**

форма навчання - **денна**

галузі знань 29 «**Міжнародні відносини**»

освітньо-професійної програми «**Міжнародний бізнес**»

спеціальності: 292 «**Міжнародні економічні відносини**»

Розробник: к.ф.н., доцент кафедри політології та публічного управління ВНУ імені Лесі Українки - А.М. Семенов

Затверджено

Гарантом освіти та професійної програми:

підпис

проф. Андрій Бояр

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри політології та публічного управління

протокол № 3 від 27 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(підпис) проф. В.В. Бусленко

1.ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	29 Міжнародні відносини, 292 «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес», бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання 2026-2027
		Семестр 6
		Лекції 26 __ год.
		Практичні (семінарські) 16 __ год.
		Індивідуальні 0 __ год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Самостійна робота 42 __ год.
		Консультації 6 год.
Мова навчання - англійська	Форма контролю: залік	

Контактна інформація: А.М.Семенов, к.ф.н., доцент кафедри політології та публічного управління Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Контакти: 0509209091, andriysemenov@yahoo.com

Програма навчальної дисципліни розміщена на сторінці кафедри на офіційному сайті ВНУ імені Лесі Українки.

Аудиторні заняття проводяться за розкладом:

<https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

Консультації викладача відповідно затвердженого графіку.

2.ОПИС (ЗМІСТ) ДИСЦИПЛІНИ

Анотація курсу. Філософія є нормативним навчальним курсом відповідно до освітньо-професійної програма «Міжнародний бізнес» спеціальності: 292 «Міжнародні економічні відносини» підготовки бакалавра і визначає обсяг тематичних питань, які повинен засвоїти студент, літературу, орієнтовну тематику рефератів (фіксованих виступів), категоріальний апарат, перелік контрольних питань.

Курс «Філософія» розглядається у контексті вивчення нормативних дисциплін: «Україна в європейському, історичному та культурному контекстах», «Психологія міжособистісної взаємодії», «Міжнародні відносини та світова політика» та у поєднанні з іншими курсами, згідно навчального плану та освітньої програми.

Мета курсу - ознайомлення студентів з широким полем проблематики академічної філософії, освоєння ними методів та форм теоретичного

мислення, формування системи наукових знань у галузі теорії та історії філософії, їх трансформації в сучасну гуманітарну освіту та культуру, оволодіння категоріальним “апаратом” мислення і пізнання на базі ґрунтовного знайомства з колом відповідної джерельної, монографічної літератури та власної теоретичної філософської рефлексії.

Пріоритетним завданням вивчення курсу «Філософія» є розкриття місця, ролі та значення актуальних проблем історії та теорії філософії, філософського осмислення та аналізу розумових процесів у контексті зародження та становлення світоглядної культури Новітньої історії, формування світової академічної філософії, а також, на основі цього, розвиток наукового, творчого і критичного мислення студентів, що є невід’ємним атрибутом розвитку духовності, полікультурності та гуманізму на рівні державотворення в Україні та інтеграційних процесів глобального суспільства.

3.КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результатом вивчення курсу «Філософія» є формування знань в галузі історії та теорії філософських проблем у цілому та пізнавальних процесів зокрема. Згідно з вимогами освітньо- професійної програми студенти повинні знати: історію та теорію філософських проблем у цілому та пізнавальних процесів зокрема, структуру філософії як академічної дисципліни, її роль та значення у сучасній системі гуманітарної освіти; вміти застосовувати методи та форми теоретичного мислення та формувати систему наукових знань у відповідних галузях; вміти аналізувати, систематизувати та узагальнювати теоретичний матеріал та практичні дані сучасної соціогуманітарної науки, осмислювати та відтворювати основні положення сучасної соціальної етики та етики соціальної відповідальності, використовувати фундаментальні положення та принципи академічної доброчесності.

Компетентності та програмні результатами вивчення курсу:

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Уміння бути критичним та самокритичним.

ФК5. Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон’юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміти адаптуватися до них.

ФК6. Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.

ФК7. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

ФК19. Здатність аналізувати структуру та особливості побудови міжнародної маркетингової політики підприємства, розуміти та реалізовувати різні форми міжнародного маркетингу, методи виходу на зовнішні ринки

товарів та послуг; розуміти та використовувати інституційні та інформаційні інструменти та методи управління сучасною міжнародною компанією, включаючи фінансовий, HR, операційний, логістичний та інші види менеджменту.

ПРН4. Систематизовувати й упорядковувати отриману інформацію щодо процесів і явищ у світовому господарстві; оцінювати та пояснювати вплив ендогенних і екзогенних факторів на них; формулювати висновки і розробляти рекомендації з урахуванням особливостей національного і міжнародного середовища.

ПРН 5. Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.

ПРН7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН9. Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.

ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування.

ПРН13. Підбирати і вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих сегментів міжнародних ринків товарів і послуг з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти регулювання міжнародної торгівлі.

ПРН19. Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.

ПРН24. Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.

ПРН25. Презентувати результати дослідження, на базі яких розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін міжнародного середовища.

ПРН28. Використовувати набуті знання у галузі міжнародного менеджменту та маркетингу для самостійного аналізу світогосподарських процесів та прийняття на цій основі виважених управлінських рішень; аналізувати специфіку культури ведення міжнародного бізнесу в різних країнах; обирати шляхи виходу на міжнародні ринки; аналізувати міжнародні

ринки та міжнародне економічне середовище; розробляти заходи з підвищення конкурентоспроможності підприємства на зовнішніх ринках.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Академічна філософія в структурі сучасного наукового знання, гуманітарної освіти та духовної культури людства.					
Тема 1. Людина, суспільство, цивілізація: динаміка розвитку та взаємодії на сучасному етапі: системно-інформаційний підхід та аналітичний опис. Світ та світогляд сучасної людини, його багатовимірний, інтерактивний і гіпердинамічний характер. Поняття транскордонності світу сучасної людини.	6	2	0	4	0
Тема 2 Філософія в структурі сучасної гуманітарної науки та освіти. Академічна філософія сьогодення..	8	2	2	4	0
Разом за модулем 1	14	4	2	8	0
Змістовий модуль 2. Багатовимірність предмету філософської рефлексії. Способи і форми буття філософії. Дефініції філософії.					
Тема 3. Поняття та структура світогляду. Світогляд як предмет філософської рефлексії. Основні історичні та локальні типи світогляду.	4	2	0	2	0
Тема 4. Філософський світогляд. Специфіка предмету філософського пізнання	4	0	2	2	0
Тема 5 Філософія як запитання до проблеми буття. Зміст і форми головних питань філософії. Відносини “людина-світ” як головна філософсько-світоглядна проблема	6	2	2	2	0
Разом за модулем 2	14	4	4	6	0
Змістовий модуль 3. Основні історичні етапи розвитку філософії та їх значення у формуванні сучасної філософської освіти та духовної культури людства.					
Тема 6 Філософія Стародавнього Сходу й античного світу.	6	2	0	4	0
Тема 7 Філософія християнства. Західна та східна патристика. Європейська та арабська середньовічна філософія	10	2	2	4	2
Тема 8 Концептуальний зміст філософії Відродження та Нового часу. Романтизм та Просвітництво у Європі. Німецька філософія кінця XVIII -першої половини XIX ст.	8	2	2	4	0
Тема 9. Філософія XX ст.	10	2	0	8	0
Разом за модулем 3	34	8	4	20	2
Змістовий модуль 4. Теорія та методологія філософії.					

Тема 10. Гносеологія як розділ філософського знання. Методологія і методи пізнання. Проблеми та теорії істини у філософії.	4	2	2	0	0
Тема 11. Поняття “діалектика” та “метафізика” у філософії. Категорії та закони діалектики. Площина інтеграції метафізики в сучасну філософську освіту та культуру.	4	2	0	2	0
Тема 12. Свідомість як предмет філософської рефлексії. Поняття феноменології. Індивідуальна та суспільна свідомість. Форми виразу суспільної свідомості.	6	2	2	0	2
Тема 13. Філософський зміст категорії “матерія”. Проблеми матерії в історії філософії. Простір і час, рух і розвиток як найзагальніші характеристики буття та форми упорядкування дійсності.	4	2	0	2	0
Тема 14. Філософські проблеми людської історії. Філософія історії в контексті розвитку філософської культури.	6	2	0	2	2
Тема 15. Філософське прогнозування. Філософія як гіпотетичне моделювання світу.	4	0	2	2	0
Разом за модулем 4	28	10	6	8	4
Усього годин.	90	26	16	42	6

5.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

№ п/п	Тема	К-сть год
1	Академічна філософія в системі сучасної гуманітарної науки та освіти	2
2	Людина, суспільство, цивілізація: динаміка розвитку та взаємодії на сучасному етапі: системно-інформаційний підхід та аналітичний опис.	4
3	Світогляд як предмет філософської рефлексії. Основні історичні та локальні типи світогляду.	2
4	Філософський світогляд. Специфіка предмету філософського пізнання	2
5	Зміст і форми головних питань філософії.	2
6	Філософія Стародавнього Сходу й античного світу.	2
7	Європейська та арабська середньовічна філософія	4
8	Філософія Відродження та Нового часу. Романтизм та Просвітництво у Європі. Німецька філософія кінця XVIII -першої половини XIX ст.	4
9	Філософія XX ст.	6
10	Методологія і методи пізнання. Проблеми та теорії істини у філософії.	4
11	Діалектика та метафізика у філософії: історія та сучасність.	2
12	Свідомість як предмет філософської рефлексії. Поняття феноменології.	2
13	Філософський зміст категорії “матерія”. Проблеми матерії в історії філософії ізації	2
14	Проблема формування універсальних цінностей: історія та досвід соціальної апробації	2
15	Лінійна та нелінійна моделі наукового пошуку. Філософія як гіпотетичне моделювання світу	2
	Разом годин	42

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Навчальна дисципліна складається з чотирьох змістових модулів та комплексної контрольної роботи. Підсумкова оцінка складається:

- 1) Поточне оцінювання з відповідних модулів/тем (макс. 80 балів);
- 2) Комплексна контрольна робота (макс. 20 балів).

Поточний контроль (макс. 100 балів)				Загальна кількість балів (макс. 100)	
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4	ККР	
Теми 1-2	Теми 3-5	Теми 6-9	Теми 10-15		
макс. 10 балів	макс. 20 балів	макс. 20 балів	макс. 30 балів	макс. 20 балів	100

Поточний контроль включає: ПО – поточне опитування, ДС – дискусія, ЕО- експрес-опитування, комплексну контрольну роботу (ККР).

Згідно з Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів ВНУ імені Лесі Українки, сума балів, набраних за поточний контроль виставляється у залікову відомість. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом (програмою) ОК. У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів. У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів за залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100 балів.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Політика щодо академічної доброчесності: Теми, завдання, презентації виконуються студентом виключно самостійно без дублювання та повторення,

копіювання та компіляції текстового матеріалу. Списування під час контрольних та модульних робіт заборонені рівно як використання мобільних ел. пристроїв.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Усі академічні заняття та роботи проводяться та виконуються у встановлені терміни за затвердженим розкладом. Перескладання модулів, відпрацювання окремих тем відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Політика щодо відвідування: За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за погодженням із деканатом та викладачем курсу.

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ (контрольної роботи)

1. Глобальне суспільство на межі третього тисячоліття: наявний стан, проблеми, суперечності та перспективи розвитку. Філософія глобалізму як філософія світової інтеграції.
2. Філософія в системі гуманітарної освіти та духовної культури людства та її значення для сучасного наукового пізнання та соціальної практики.
3. Способи і форми буття філософії. Дефініції філософії.
4. Філософія як спосіб світоосягнення і світовідношення. “Епістемний” та “софійний” способи буття філософії.
5. Компонентна та рівнева структура університетської (академічної) філософії. Етапи становлення та сучасний стан розвитку.
6. Відношення “людина-світ” як головна філософсько-світоглядна проблема та її значення для сучасного наукового пізнання.
7. Поняття та структура світогляду, його основні історичні типи.
8. Поняття міфології та міфу. Особливості міфологічного світогляду та основна тематика міфів народів світу. Міф у філософії і культурі.
9. Особливості релігійного світогляду. Основні світові і національні релігії. Структура релігії як соціального інституту.
10. Філософський світогляд: його історично-культурні витоки та сучасні інтерпретації. Специфіка предмету філософії та філософського знання.
11. Головні історичні етапи генези філософської культури. Сучасна українська філософія (90-і роки ХХст.): головні напрями, школи, проблеми.
12. Онтологія в структурі філософської науки.
13. Простір і час як найзагальніші характеристики буття і форми упорядкування дійсності. Філософські та природничо-наукові концепції простору і часу (Г.-В.Лейбніц, А.Енштейн, М.Лобачевський, М.Гулак, В.Вернадський) та їх значення.
14. Соціальне буття, його особливості, структура та основні форми.
15. Буття всезагального, одиничного та особливого. Особливості індивідуального людського буття.
16. Гносеологія як розділ філософського знання та її значення для соціальної теорії та практики.
17. Поняття методології та методу у філософії та теорії пізнання.

18. Поняття істини та проблема критерію істини в епістемології. Відносна, об'єктивна та абсолютна істини.
19. Наука як пізнавальна діяльність, соціальний інститут та феномен культури.
20. Соціальні проблеми науково-технічного прогресу. Техніка і технології як похідні постіндустріального суспільства. Філософія техніки.
21. Свідомість як предмет філософської рефлексії та наукового пізнання.
22. Свідомість як соціокультурний феномен. Віра, воля та інтелект в структурі індивідуальної людської свідомості.
23. Поняття суспільної свідомості. Форми виразу суспільної свідомості та їх значення для сучасної соціальної
- 24.
25. практики.
26. Свідомість та мова як предмет сучасної комунікативної філософії (М. Рідель, Ю.Хабермас, К.Апель), соціальної психології та спеціальних соціологічних теорій.
27. Діяльність: визначення, структура, функції (індивідуально-особистісний та соціально-рольовий аспекти). Проблеми та перспективи перетворюючої діяльності людини.
28. Потреби, мотиви, інтереси в системі діяльності людини. Соціальні потреби, їх сучасна специфіка.
29. Реалізація особистості в діяльнісній структурі суспільства. Поняття "соціального обміну".
30. Філософські проблеми людської історії (рушійні сили, головні етапи, ідеї, спрямованість). Філософія історії в контексті розвитку філософської культури.
31. Поняття культури. Культура як предмет філософської рефлексії. Єдність, діалогічність та багатовимірність культурної історії людства
32. Громадянське суспільство і держава. Філософські питання державотворення. Теорії соціальної організації, держави і права в історії філософії.
33. Мораль і право як форми соціальної організації і соціальної корекції.
34. Політика та ідеологія як похідні економічного розвитку та складові моделювання соціальної дійсності. Проблема "активності" і "автономності" політико-ідеологічної системи в процесі державотворення в Україні.
35. Інтегративний характер буття людини на сучасному етапі. Поняття індивіда, індивідуальності, особи, особистості.
36. Проблема самоздійснення (самореалізації) індивідуальності та її значення для соціальної практики.
37. Мотиваційно- смислові та соціально- регулятивні аспекти професійної діяльності.
38. Етика соціальної відповідальності як продукт інтегративного розвитку людини.
39. Філософія і проблема цінностей. Поняття аксіології.

40. Філософське прогнозування. Філософія як гіпотетичне моделювання світу.
41. Логіка в структурі гуманітарної науки та освіти. Соціогуманітарна наука у ХХІ ст.: проблеми та перспективи розвитку.
42. Логіка: предмет завдання та функції на сучасному етапі розвитку.
43. Соціальна динаміка, соціальна мобільність та соціальна стратифікація: логіко-філософський аналіз.
44. Поняття соціального процесу. Суб'єкт, сутність, спрямованість та соціальні похідні соціального процесу. Соціальні процеси та соціальні зміни.
45. Соціальний конфлікт: етапи розвитку, структура, функції та механізми розв'язання соціальних конфліктів.
46. Соціально-філософський аналіз війни і миру як суспільних явищ та його значення для сучасної теорії та практики.
47. Закони логіки та їх значення фахової підготовки.
48. Логіко-філософське дослідження: види, форми та методи.
49. Соціальні групи: поняття, критерії виділення, організація та основна типологія. Логіко-філософський аналіз соціальних груп та значення для соціальної практики.
50. Філософські питання теорії особистості: предмет, завдання, функції та значення.
51. Методологічні принципи побудови структурної моделі особистості.
52. Потреби, інтереси, мотиви як механізми соціального буття людини: значення для соціальної практики.
53. Комунікативність як соціальність: ступінь прояву в мікро- і макросередовищах.
54. Поняття соціального статусу, соціальної ролі та соціальної позиції.
55. Проблема свободи у контексті соціального розвитку особистості.
56. Соціальні ролі і соціальна позиція. Соціальний статус і соціальна позиція.
57. Суспільна детермінація соціально-рольової структури. Внутрішні і зовнішні механізми регулювання рольової поведінки людей та їх значення для соціальної практики.
58. Поняття та структура «Я-концепції» особистості та її значення у формуванні образу військового професіонала.
59. Сучасна гуманітаристика та соціогуманітарна освіта: основні поняття та принципи.
60. Етико-моральні принципи та засади фахової підготовки
61. Стандарти, еталони, ідоли та ідеали: соціально-філософський, аксіологічний та логіко-методологічний аналіз.
62. Проблема формування універсальних цінностей: історія та досвід соціальної апробації та їх значення для військової теорії та практики.
63. Логіко-філософський аналіз проблеми лідерства у професійному колективі.
64. Соціально-філософське моделювання у контексті сучасної трансформації соціальних систем та його значення для військової теорії та практики.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Human development report. 2005-2023. New York Oxford, Oxford University Press.
2. Lecture notes on philosophy for foreign students: a study guide for foreign students with English language education / A.O. Borisova et al. Kharkiv: Kharkiv State University of Food Technology and Trade, 2015. 227 с. URL: <https://surl.li/apgdde>
3. Novikova L.M. Critical Thinking: Essence, Search, Experience. Slideshare. URL: <https://www.slideshare.net/slideshow/ss-43423651/43423651#1>
4. Paul R., Elder L. Critical Thinking: Tools for Taking Charge of Your Learning and Your Life. Pearson, 2019 URL: https://books.google.com.ua/books/about/Critical_Thinking.html?id=MXZPEAAAQBAJ&redir_esc=y
5. Philosophy (Philosophy. Logic. Religion Studies. Ethics. Aesthetics): Textbook / Edited by L.V. Kadnikova K.: NAU, 2012. 596 p. URL: <https://er.nau.edu.ua/items/02f287b9-87c9-47d2-9a83-2faa384980d1>
6. Philosophy Book: Big Ideas Simply Explained. London: Dorling Kindersley, 2020. 254 p. URL: <https://cabmakassar.org/wp-content/uploads/2020/05/The-Philosophy-Book-DK.pdf>
7. Semenov A.M. Philosophy of Modern Education and Global Social Dynamics (The Social – Anthropological Aspect) / A.M. Semenov // International Scientific and Practical Conference “WORLD Science”. Dubai, 2016. № 1(5). Vol. 4.
8. Semenov Andriy. Anthroposocial modeling and issues of modern human studies // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. №13 (334). Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019.
9. Аболіна Т. Г., Єрмоленко А. М., Киселева О. О., Малахов В. А. Етичні норми і цінності: проблеми обґрунтування. К., 1997.
10. Арутюнов В.Ф. Філософія: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення. К., КНЕУ, 2001.
11. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або інтелектуальні подорожі до країни Філософії. Мала академія Наук України, 2017. 238 с.
12. Бичко І.В. Філософія: Курс лекцій. К., 2003.
13. В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с.
14. Волинка Г.І., Гусев В.І., Огородник І.В., Федів Ю.О. Вступ до філософії. К., 1999.
15. Горак Г.І. Філософія. Курс лекцій. Київ., 1997.
16. Горлач М.І. Філософія: Підручник. Харків, 2000.
17. Данильян О., Тараненко В. Основи філософії: Навчальний посібник. Харків: Право, 2003. 352 с.
18. Заїченко Г.А. та ін. Філософія. Київ: Вища школа, 1995.- 455 с.

- 19.Ільїн В.В., Кулагін Ю.І. Філософія. Підручник. У 2- ч. Київ: "Альтерпрес", 2002.
- 20.Кислюк К.В. Філософія. Модульний курс. Х., 2009
- 21.Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. / Я. Козьмук, О. Задубрівська. Чернівці: Рута, 2012. 139 с.
- 22.Конверський А.Є. Логіка. - К.: ВПЦ "Київський університет", 2017. 391с.
- 23.Кремень В. Філософія: мислителі, ідеї, концепції. К.: Книга, 2005.
- 24.Кулик О.В. Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III - IV рівнів акредитації/ О.В. Кулик. Дніпропетровськ: Монолит, 2013. 692 с.
- 25.Лузан А.О. Вступ до філософії : навчальний посібник для ВНЗ / А.О. Лузан. – Київ : Центр учбової літератури, 2013. 136 с.
- 26.Марчук М. Г. Ціннісні потенції знання. Чернівці, "Рута", 2001. 319 с.
- 27.Надольний І.Ф. Філософія: Посібник. К., 1999, 2000, 2004.
- 28.Нестеренко В.Г. Вступ до філософії: Онтологія людини. Київ: Абрис, 1995.- 335 с.
- 29.Пазенок В. С. Філософія. Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2008.
- 30.Партико З.В. Логіка. Підручник. К., В-во Ліра, 2020. 352 с.
- 31.Петрушенко В. Філософія. Львів: Літопис, 2004.
- 32.Петрушенко В.П. Практикум з філософії: Навчальний посібник. Новий світ, 2000.
- 33.Подольська Є. А. Кредитно-модульний курс з філософії: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство. К.: Інкос, 2006.
- 34.Причепій Є. М., Черній А. М., Чекаль Л. А. Філософія. Підручник. К.: Академвидав, 2007.
- 35.Рюс, Жаклін. Поступ сучасних ідей: Панорама новітньої науки /Пер. с фр.-К.: Основи, 1998.
- 36.Семенов А. Антропосоціальне моделювання і глобальна соціальна динаміка // Політологічні читання імені проф. Б. Яроша: зб. наук. прац.-Луцьк, Вежа, 2020.
- 37.Семенов. А. Глобальні виклики до філософії майбутнього // Evropský filozofický a historický diskurz –т. 7, Вид.2, 2021
- 38.Сосна В.П. Філософія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Сосна В. П. Хмельницький : ХНУ, 2011. 395 с.
- 39.Філософія. Навчально-методичний посібник /За ред. В. Троянського. Чернівці: Чернівецький над. ун-т, 2010. 135 с.
- 40.Філософія.: навч. посіб. / Л.В. Губерський. К.: Вікар, 2006
- 41.Філософія: навч. посіб. для аспірантів і здобувачів / за наук. ред. А. В. Арістової і С. В. Синякова. К.: НТУ, 2013. 245 с.
- 42.Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк,
- 43.Шепетяк О. М. Логіка. Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Олег Шепетяк. Київ: Фенікс, 2015. 256 с.

- 44.Щерба С.П. Філософія: короткий виклад. Навчальний посібник.
Кондор, 2004.